

Wykorzystanie (języka) osłon kontrolnych i energii do torowania w TEE efektywności energetycznej uwzględniającej koszty: termoekologiczny i elektroekologiczny

Tomasz Słupik

Dyrektor Techniczny

„Energopomiar” Sp. z o.o.

KONWERSATORIUM INTELIGENTNA ENERGETYKA”

Gliwice, dnia 26 marca 2024 r.

UNIWERSUM

1. Dwa triplety paradygmatyczne. Pierwszy schodzący, historycznej energetyki: wzrostu (i skali), monopolu naturalnego (i regulacyjnego) oraz polityki energetycznej (i bezpieczeństwa energetycznego). Drugi wschodzący, elektroprosumeryzmu: (elektroprosumencki, egzergetyczny, wirtualizacyjny).
2. Trajektoria TEE (w elektroprosumenckich osłonach kontrolnych). Podmiotowa elektroprosumeryzacja (świata ludzkiego i ładu ustrojowego oraz całego świata ożywionego), egzergetyzacja przedmiotowa (całej gospodarki), wirtualizacja przedmiotowa (rynku energii elektrycznej).
3. Siedmiopoziomowy (taki w wypadku Unii Europejskiej) system instytucji, w tym subsydiarności TEE. Poziomy: 1 – zinstytucjonalizowanego świata, 2 – globalnych korporacji, 3 – Unii Europejskiej, 4 – państw narodowych, 5 – samorządów, 6 – NGO, 7 – elektroprosumentów.
4. Elektroprosumeryzm (jeszcze bardziej TEE): obiektywne narzędzie na potrzeby dnia dzisiejszego, między innymi na potrzeby testowania – za pomocą kosztu elektroekologicznego – Zielonego Ładu w świetle narastającej fali roszczeń rolników – polskich i unijnych – oraz polskiego programu rozwojowego energetyki jądrowej.

WIELKI PRZEMYSŁ I INFRASTRUKTURA KRYTYCZNA

5. Wielki przemysł: segment gospodarki o ekstremalnych wymaganiach elektroprosumenckich. Trajektorie zapotrzebowania w elektroprosumenckich osłonach kontrolnych przemysłów: górniczego, chemicznego (i petrochemicznego), hutniczego, cementowego oraz krytycznej infrastruktury transportowej (przede wszystkim lotnictwa transkontynentalnego). Równoważenie bilansów energetycznych po stronach: popytowej i podażowej.

6. Udział wielkiego przemysłu i infrastruktury krytycznej (segmentu ekstremalnych wymagań elektroprosumeryzacyjnych) w transformacji do elektroprosumeryzmu (według Białej Księgi jest to 30%, przy rocznym zapotrzebowaniu na energię elektryczną w horyzoncie 2050 wynoszącym 40 TWh).

7. Dwustopniowa budowa kompetencji elektroprosumeryzacyjnych (we własnym zakresie) przez poszczególne wielkie przemysły. Pierwszy stopień, to kurs podstawowy: 60 godzin. Drugi stopień – o podstawowym znaczeniu – to Centra Kompetencyjne (Badawczo-Szkoleniowe) Elektroprosumeryzmu Przemysłów: Górniczego, Chemicznego (Petrochemicznego), ... Certyfikacja uprawnień – kompatybilna z wymaganiami obowiązującymi w wypadku kierunków.

Zrównoważony rozwój – idea rozwoju społeczno-ekonomicznego zakładająca taki rozwój, który zaspokajając potrzeby współczesnych społeczeństw, nie będzie jednocześnie ograniczał możliwości rozwojowych przyszłych pokoleń.

Zakłada równoległy rozwój gospodarki, społeczeństwa i środowiska.

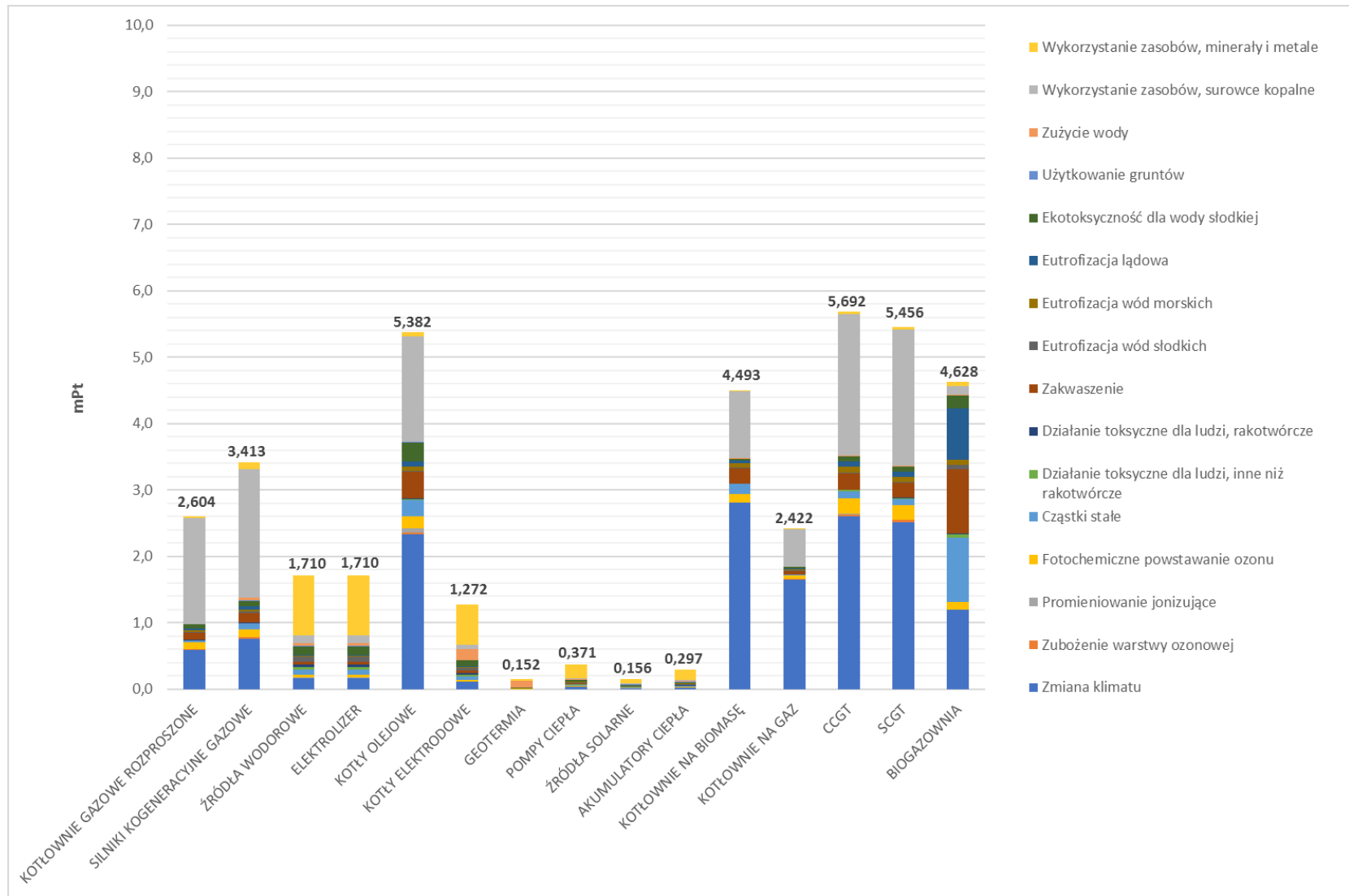

LCA - Life-cycle assessment (Środowiskowa ocena cyklu życia)

- Zmiana klimatu ogółem
- Zubożenie warstwy ozonowej
- Działanie toksyczne dla ludzi, rakotwórcze
- Działanie toksyczne dla ludzi, inne niż rakotwórcze
- Cząstki stałe
- Promieniowanie jonizujące, zdrowie człowieka
- Fotochemiczne powstawanie ozonu, zdrowie człowieka
- Zakwaszenie
- Eutrofizacja lądowa
- Eutrofizacja wód słodkich
- Eutrofizacja wód morskich
- Ekotoksyczność dla wody słodkiej
- Użytkowanie gruntów
- Zużycie wody
- Wykorzystanie zasobów, minerały i metale
- Wykorzystanie zasobów, surowce kopalne

Ślad środowiskowy LCA, jako jedna z metod oceny zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa

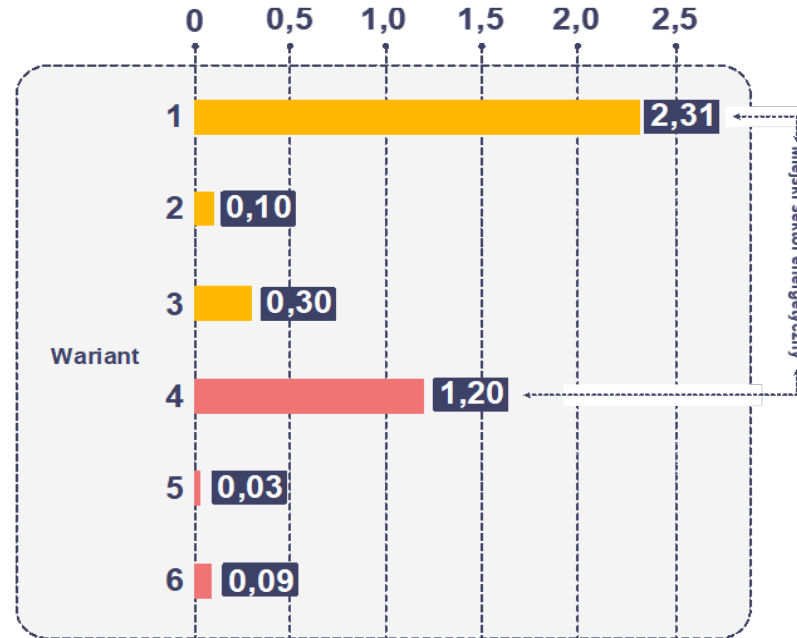
Metoda kosztu termoeekologicznego jako rozwinięcie analizy egzergetycznej

Egzergia – określając jakość energii, pozwala także na ujęcie ilościowe (w takiej samej jednostce) zarówno kompleksowe, jak i cząstkowe wszystkich istotnych elementów bilansu masowego danego procesu, tj. określenie intensywności czerpania ze środowiska naturalnego **surowców** wymaganych do procesu, a także wprowadzania do tego środowiska różnego rodzaju **zanieczyszczeń** generowanych w tych procesach.

Obciążenie to można przypisać jednostce produktu określając – przy pewnych założeniach – jego **liczbowy wpływ na środowisko** (wyznaczony ustandaryzowanymi metodami, co finalnie prowadzi do ustalenia – ujmując to językiem potocznym – pewnego rodzaju **skali „zieloności produktów”**).

Koszt TermoEkologiczny (TEC) – miara wpływu danego produktu na wyczerpywanie się nieodnawialnych bogactw naturalnych; skumulowane zużycie egzergii zasobów nieodnawialnych obciążające wszystkie etapy procesów wytwórczych od pozyskania surowców do produktu finalnego.

Ślad środowiskowy LCA, jako jedna z metod oceny zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa

Koszt termo-ekologiczny dla:

Elektryczności

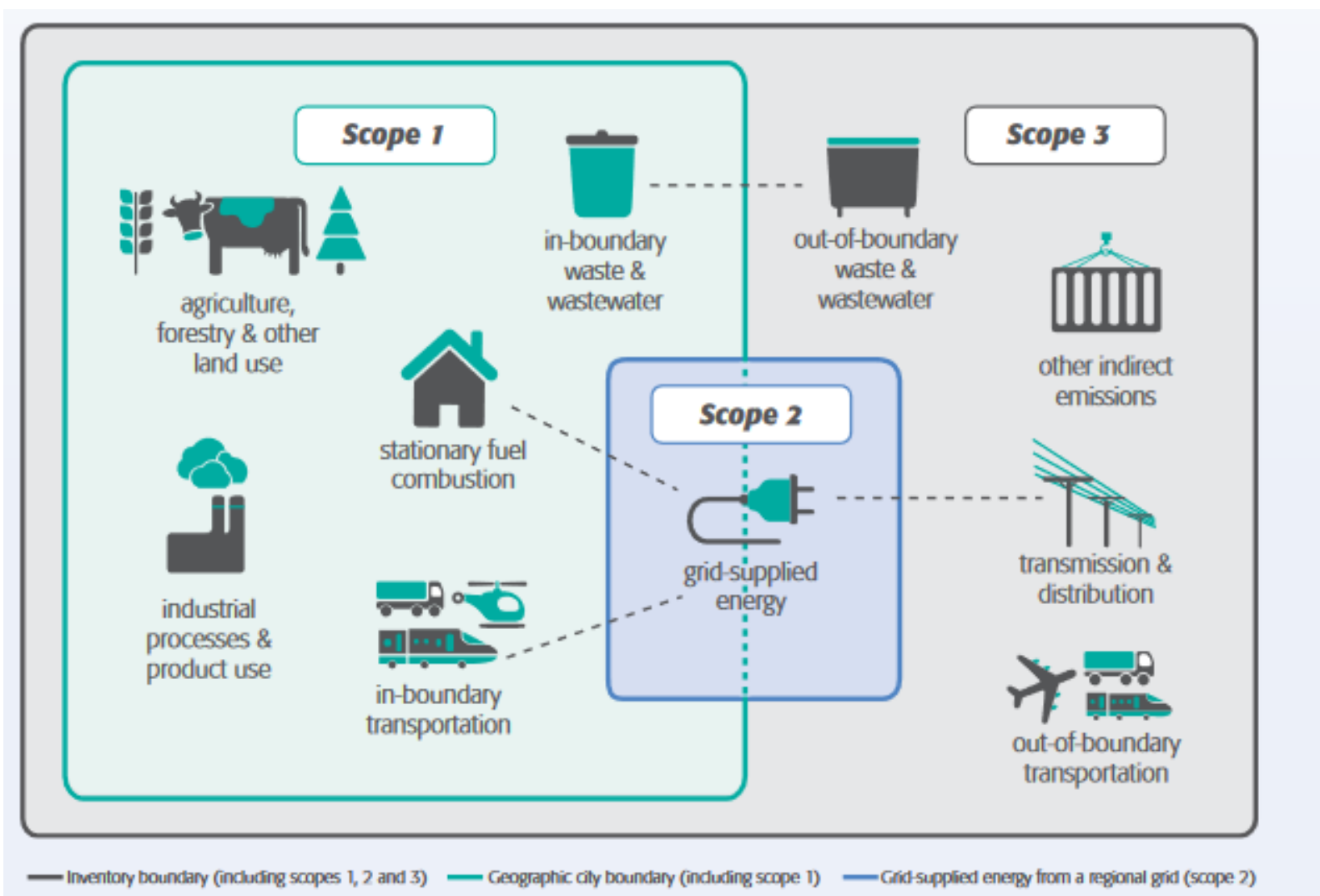
- 1 – dla obecnej struktury systemu energetycznego miasta Warszawa,
- 2 – dla elektrowni wiatrowej,
- 3 – dla elektrowni fotowoltaicznej,

Ciepła

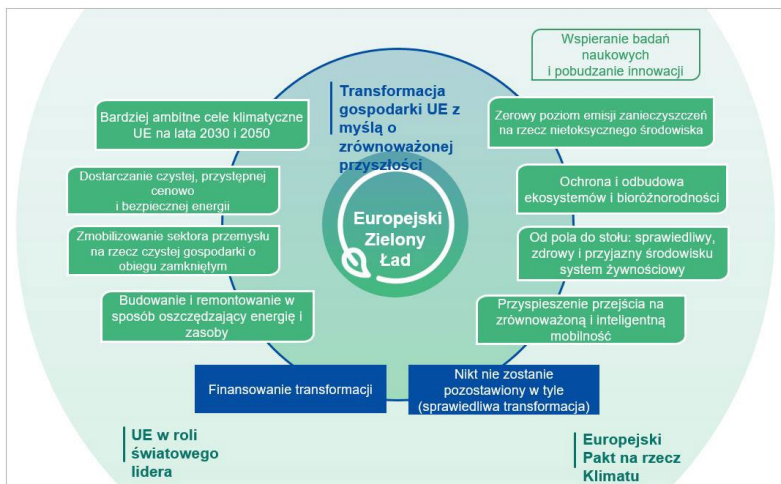

- 4 – dla obecnej struktury systemu energetycznego miasta Warszawa,
- 5 – dla pompy ciepła zasilanej elektrycznością z elektrowni wiatrowej,
- 6 – dla pompy ciepła zasilanej elektrycznością z elektrowni fotowoltaicznej.

Ślad węglowy – jeden podstawowych wskaźników raportowania niefinansowego i taksonomii

Idea zrównoważonego rozwoju, jako podstawa raportowania niefinansowego EU

Jak UE prowadzi transformację ekologiczną

Rada Europejska wyznaczyła UE cel: osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Aby dokonać ekologicznej transformacji, trzeba zmodyfikować unijne przepisy.

Pakiet „Gotowi na 55” to proponowane akty legislacyjne i nowelizacje mające pomóc UE zmniejszyć jej emisje gazów cieplarnianych netto do 2030 r. przynajmniej o 55% w porównaniu z 1990 r.

Kluczowe obszary działania

- emisie gazów cieplarnianych z wszystkich sektorów gospodarczych (m.in. z przemysłu, transportu, energetyki, rolnictwa i odpadów)
- fundusze na sprawiedliwą transformację
- energia odnawialna
- efektywność energetyczna
- więcej alternatywnych paliw i więcej stacji ładowania pojazdów elektrycznych
- opodatkowanie energii
- graniczna opłata węglowa na niektóre towary importowane
- pochłanianie gazów cieplarnianych np. przez lasy
- Wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji

Porozumienie paryskie: droga UE ku neutralności klimatycznej

W grudniu 2015 r. wszystkie kraje świata po raz pierwszy ustaliły, że będą razem działać, by:

- zatrzymać globalne ocieplenie na poziomie dużo poniżej 2°C
- złagodzić skutki zmiany klimatu

Zgodnie z porozumieniem strony muszą przedstawić krajowe plany redukcji emisji, a potem co 5 lat weryfikować te zobowiązania.

Timeline: 2015 (podpisanie i wstępne plany krajowe), 2020 (strategia i zaktualizowane plany), 2023 (rewizja globalnych postępów), 2025 (zaktualizowane plany), 2028 (rewizja globalnych postępów).

Do czego zobowiązała się UE?

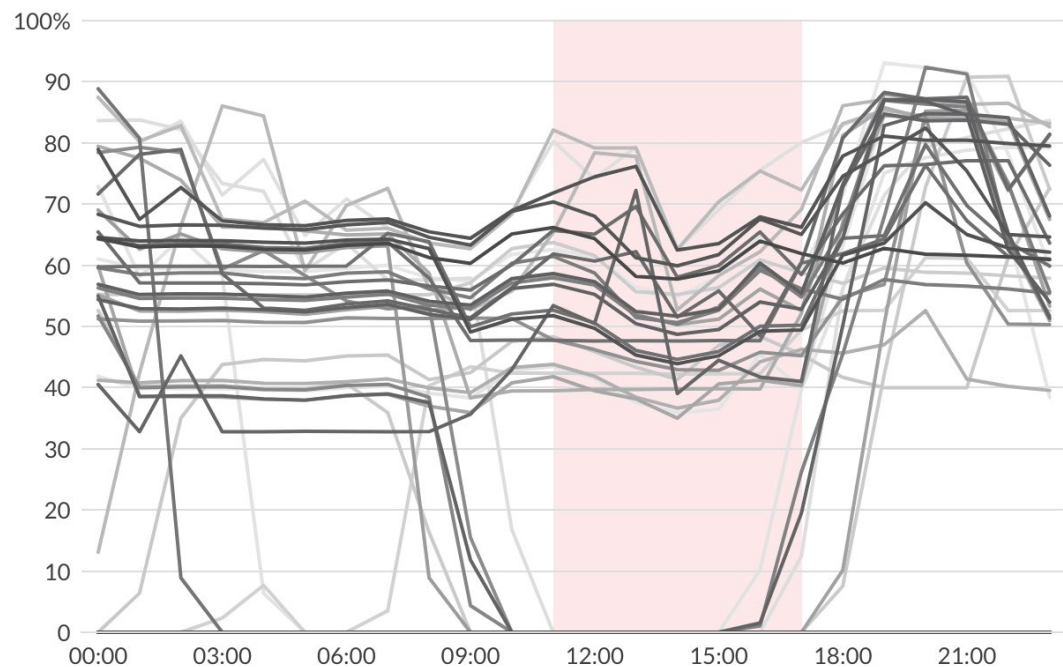
UE postanowiła zmniejszyć emisje o **co najmniej 55% do 2030 r.** To więcej niż 40% obiecała w 2014 r.

Celem UE jest **neutralność klimatyczna do 2050 r.** Konieczna więc jest transformacja, która:

- zobowiąże do działania wszystkie sektory gospodarki
- będzie sprawiedliwa i społecznie zrównoważona
- zachowa konkurencyjność UE

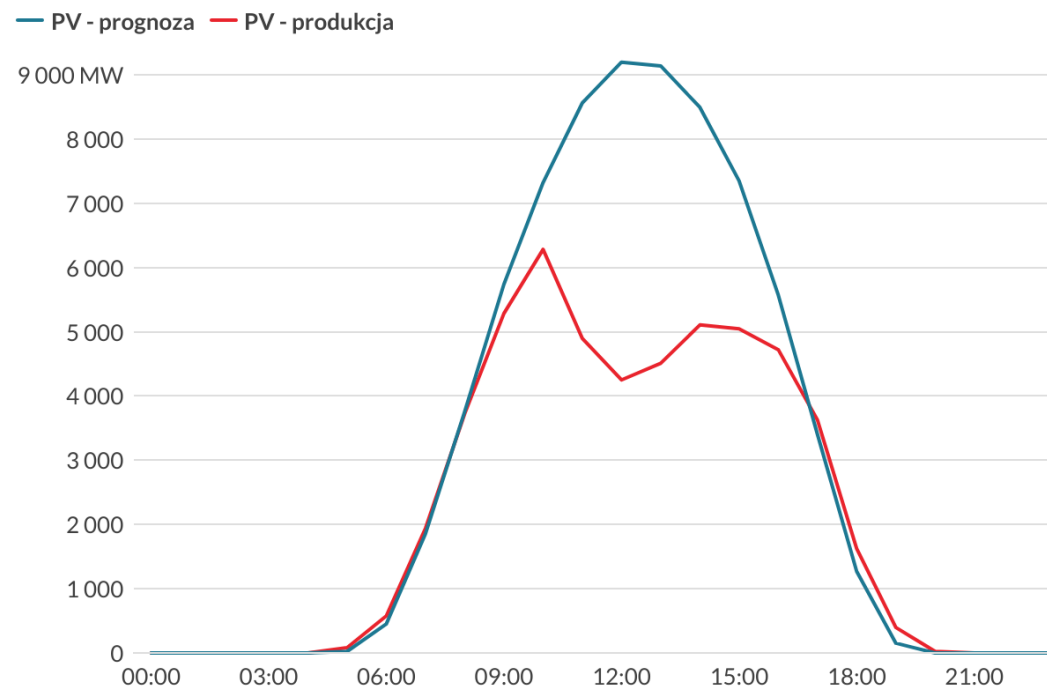
Dylematy transformacji energetycznej w obliczu problemów z magazynowaniem energii

Współczynniki wykorzystania mocy JWCD ciepłych obecnych w systemie, 30.04.2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSE
Na czerwono zaznaczono godziny, w których ograniczono generację OZE.

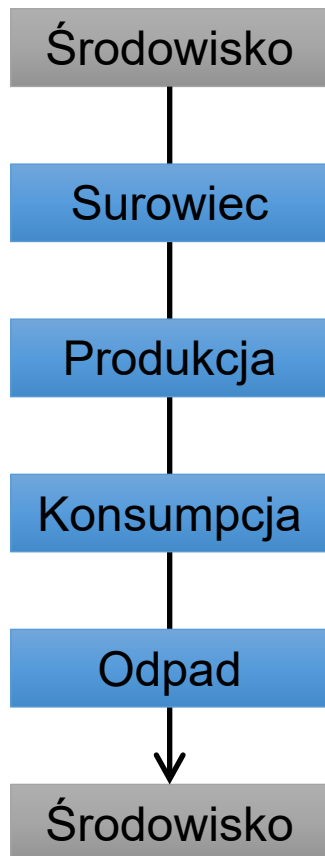
Porównanie prognozy i rzeczywistej produkcji z fotowoltaiki, 30.04.2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSE i ENTSO-E

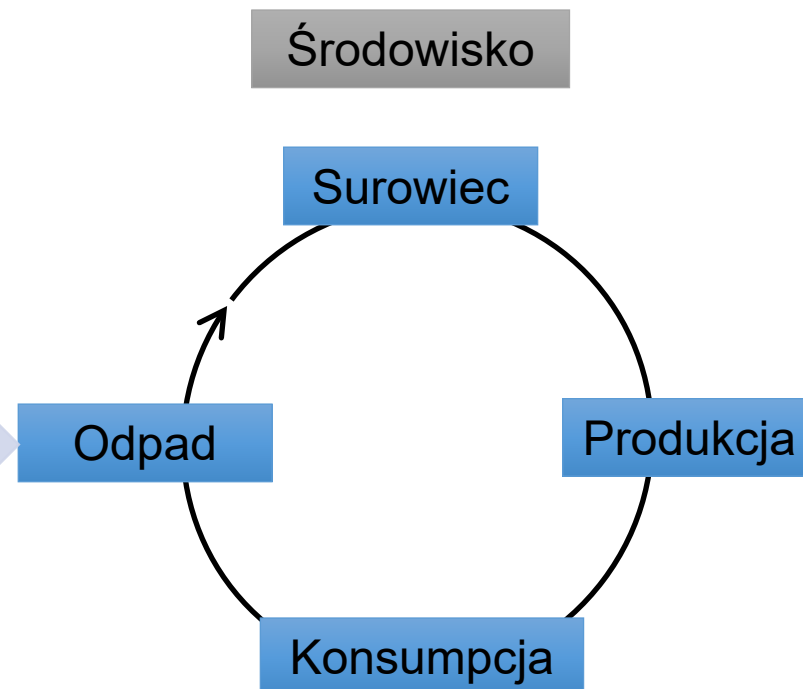
Model liniowy:

Aspekty związane z przejściem

- Mniejsze wykorzystanie zasobów naturalnych i większe wykorzystanie surowców po recyklingu i zasobów odnawialnych
- Mniejsze emisje i oddziaływanie na środowisko
- Dłuższy czas wykorzystania produktów

Model zamknięty:

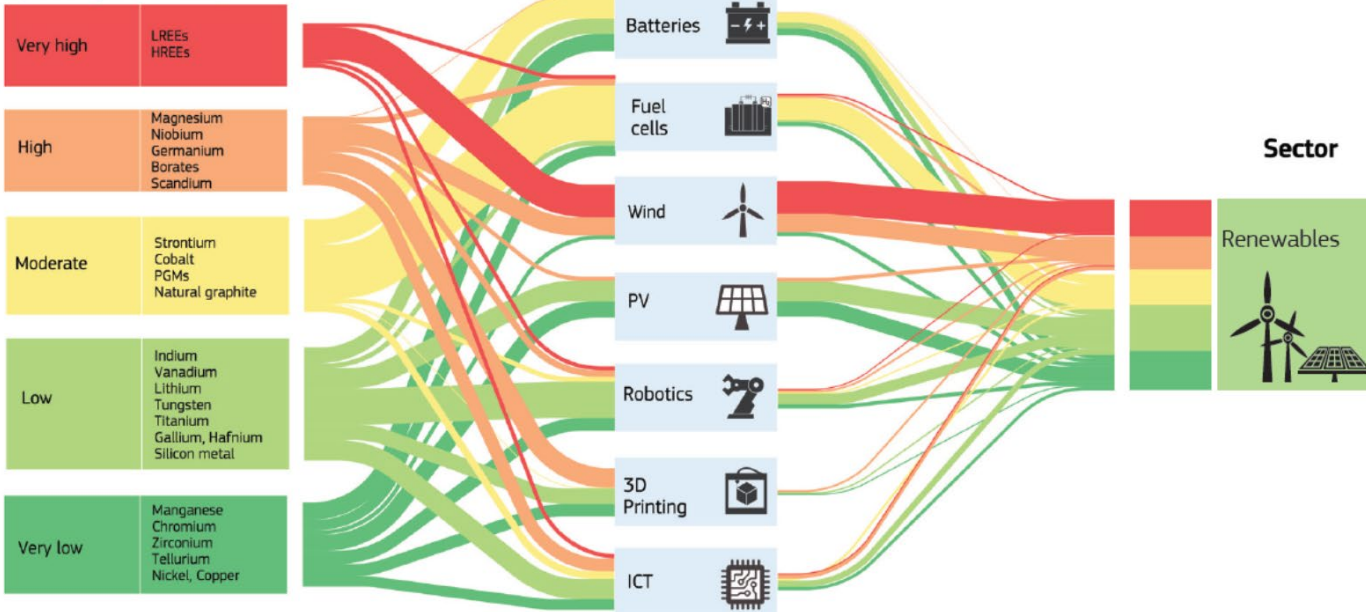

Dostępność technologii w aspekcie zagrożenia zerwania łańcuchów dostaw

Bezpieczeństwo surowcowe UE

Supply Risk
(sorted largest to smallest)

Material	Stage *	Main global supplier	Share	Material	Stage *	Main global supplier	Share
1 aluminium	E	Australia	28%	27 magnesium	P	China	91%
2 antimony	E	China	56%	28 manganese	P	S. Africa	29%
3 arsenic	P	China	44%	29 natural graphite	E	China	67%
4 baryte	E	China	44%	30 neodymium	P	China	85%
5 beryllium	E	USA	88%	31 niobium	P	Brazil	92%
6 bismuth	P	China	70%	32 nickel	P	China	33%
7 boron	E	Türkiye	48%	33 palladium	P	Russia	40%
8 cerium	P	China	85%	34 phosphate rock	E	China	48%
9 cobalt	E	DRC	63%	35 phosphorus	P	China	74%
10 coking coal	E	China	53%	36 platinum	P	S. Africa	71%
11 copper	E	Chile	28%	37 praseodymium	P	China	85%
12 dysprosium	P	China	100%	38 rhodium	P	S. Africa	81%
13 erbium	P	China	100%	39 ruthenium	P	S. Africa	94%
14 europium	P	China	100%	40 samarium	P	China	85%
15 feldspar	E	Türkiye	32%	41 scandium	P	China	67%
16 fluorspar	E	China	56%	42 silicon metal	P	China	76%
17 gadolinium	P	China	100%	43 strontium	E	Spain	31%
18 gallium	P	China	94%	44 tantalum	E	DRC	35%
19 germanium	P	China	83%	45 terbium	P	China	100%
20 hafnium	P	France	49%	46 thulium	P	China	100%
21 helium	USA	56%	47 titanium metal	P	China	43%	
22 holmium	P	China	100%	48 tungsten	P	China	86%
23 iridium	P	S. Africa	93%	49 vanadium	E	China	62%
24 lanthanum	P	China	85%	50 ytterbium	P	China	100%
25 lithium	P	Australia	53%	51 yttrium	P	China	100%
26 lutetium	P	China	100%				

Grouped materials	Stage	Main global supplier	Share
HREEs	P	China	100%
LREEs	P	China	85%
PGMs ⁶ (iridium, platinum, rhodium, ruthenium)	P	South Africa	75%
PGMs (palladium)	P	Russia	40%

Legend	
Stage	E = Extraction stage P = Processing stage
HREEs	Dysprosium, erbium, europium, gadolinium, holmium, lutetium, terbium, thulium, ytterbium, yttrium
LREEs	Cerium, lanthanum, neodymium, praseodymium and samarium
PGMs	Iridium, palladium, platinum, rhodium, ruthenium

Aspekty konieczne do uwzględnienia przy planowaniu transformacji energetycznej w przemyśle – bezpieczeństwo energetyczne

Bezpieczeństwo energetyczne jako jeden z kluczowych elementów odporności strategicznej państwa

Bezpieczeństwo energetyczne – stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska.

Ustawa Prawo Energetyczne

Bezpieczeństwo energetyczne to dostęp do energii obejmujący dostępność zasobów, spadającą zależność od importu, mniejsze negatywne skutki dla środowiska, konkurencję i efektywność rynkową, poleganie na własnych źródłach energii, które są środowiskowo czyste.

Międzynarodowa Agencja Energetyczna (ang. International Energy Agency, IEA)

Adekwatność dostaw – zapewnienie pokrycia potrzeb energetycznych za pomocą zasobów własnych (źródeł, magazynów, ...) wykorzystując lokalne bilansowanie, prognozy, funkcjonalności przekształtników, a także wykorzystując dostęp do zasobów KSE wtedy, gdy jest to konieczne, z uwzględnieniem zasady ZWZ-KSE (współodpowiedzialność za sieć).

Prawo elektryczne

wiedza i doświadczenie

„Energo Pomiar” Sp. z o.o.

Tomasz Słupik

32 237 61 03

tslupik@energopomiar.com.pl

Gliwice, ul. gen. J. Sowińskiego 3

www.energopomiar.com

